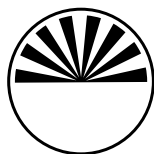

РЕЧНИК
НА
БЪЛГАРСКИЯ
ЕЗИК

Настоящото издание е осъществено с финансовата подкрепа на
Националния дарителски фонд „13 века България“.

НАЦИОНАЛЕН
ДАРТЕЛСКИ ФОНД
„13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“

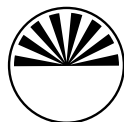
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

РЕЧНИК
НА
БЪЛГАРСКИЯ
ЕЗИК

ТОМ 16

С – СИСТЕМНОСТ

София • 2023

Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“

Главна редакция
ЛИЛИЯ КРУМОВА-ЦВЕТКОВА, ДИАНА БЛАГОЕВА

Редакционна колегия
ДИАНА БЛАГОЕВА, ЦВЕТЕЛИНА ГЕОРГИЕВА, СИЯ КОЛКОВСКА, ЛИЛИЯ КРУМОВА-
ЦВЕТКОВА

Авторски колектив
АТАНАСКА АТАНАСОВА, ДИАНА БЛАГОЕВА, ЦВЕТЕЛИНА ГЕОРГИЕВА, ВАЛЕНТИН
ЗАНЕВ, ДИМИТЪР КОЛЕВ, СИЯ КОЛКОВСКА, НАДЕЖДА КОСТОВА, СВЕТЛОМИРА
МАНОВА, ЕКАТЕРИНА ПЕТКОВА, КРИСТИЯНА СИМЕОНОВА, МАРГАРИТА
СИМЕОНОВА, ВАНИНА СУМРОВА

Справки, мнения и препоръки на адрес:
Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“,
Секция за българска лексикология и лексикография
1113 София, бул. „Шипченски проход“ № 52, бл. 17
e-mail: rbe@abv.bg
fax: (+359-2) 872-23-02

© Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, 2023
© Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2023

ISBN 978-619-245-307-7 (т. 16)

Шестнадесетият том на *Речник на българския език* е изработен от колектива на Секцията за българска лексикология и лексикография към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ с участие на сътрудници от Секцията за българска терминология и терминография. Томът съдържа 4210 речникови статии на думи от буква С (*с – системност*).

В тома са намерили място лексикални единици от два века насам, т.е. от началото на новобългарския език до днес, като са включени и нови думи, навлезли в езика ни в най-ново време. Приведен е и лексикален материал, илюстриращ употребата им. Представени са формите, семантиката, стилистичната характеристика, вариантите и произходът на лексикални единици от целия спектър на езика: книжовна лексика, диалектни и простонародни думи, терминологични единици, интернационализми и други заемки от чужди езици. Тълкуването и характеризирането на думите е извършено с оглед на съвременните норми на книжовния български език.

Автори на статиите в том XVI са: проф. д-р Сия Колковска (*с – салфетка; сбит – сборя²; свидла – свързка* по материали на Димитър Колев; *сврѣх – свръщане*), доц. д-р Цветелина Георгиева (*салхана – санбернар; система – системност*), проф. д-р Диана Благоева (*сангвина – санджак* по материали на доц. д-р Маргарита Симеонова; *санджакски – сатански; сборянин – сбѣхтя²* по материали на гл. ас. д-р Кристияна Симеонова), доц. д-р Надежда Костова (*сателит – сбирщина* по материали на гл. ас. д-р Екатерина Петкова; *свържа – сгушен* с изключение на *свят* (прилагателно), *свято, святост; сибирец¹ – силиконов*), гл. ас. Валентин Занев (*сва – свестка*), гл. ас. д-р Ванина Сумрова (*свестя¹ – свидетелствуване; свят* (прилагателно), *свято, святост*), филолог специалист Светломира Манова (*сгѣваем – сибила*), гл. ас. д-р Атанаска Атанасова (*силиманит – сиска*).

Статиите в тома са редактирани и оформени за печат в два етапа на редактиране. Редакцията е извършена от членовете на редакционната колегия, както следва: проф. д.ф.н. Лилия Крумова-Цветкова (*с – санбернар; санджакски – сборя²; сва – свързка; свържа – септичен; син – синкретичност*); проф. д-р Диана Благоева (*сангвина – санджак; сврѣх – свръщане; сживея се – симфония*); проф. д-р Сия Колковска (*сборянин – сбѣхтя²; сер – сеячка³; синов – синьочерен; система – системност*); доц. д-р Цветелина Георгиева (*синя – сиска*).

Главната редакция на том XVI на *Речника на българския език* е извършена от главните редактори проф. д.ф.н. Лилия Крумова-Цветкова (*с – сборя²; сва – свързка; свържа – септичен; син – синкретичност*) и проф. д-р Диана Благоева (*сборянин – сбѣхтя; сврѣх – свръщане; сер – симфония; синов – системност*).

Допълнението към Библиографията на източниците, от които се извлича илюстративен материал за *Речника*, е изработено от проф. д-р Диана Благоева.

Авторският колектив и редакционната колегия на *Речника* изказват благодарност на рецензентите на тома чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка и проф. д.ф.н. Максим Стаменов за внимателното изчитане на ръкописа и направените ценни препоръки.

Дължим благодарност на колегите от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, специалисти в различни области на родния ни език – съвременен български език, диалектология, етимология, история на езика – за ценните справки и за съдействието при уточняване на дискуссионни въпроси в тези области.

Благодарим за компетентните справки и за помощта при дефинирането на някои термини на редица колеги ботаници, зоолози, химици, физици и др. от институтите на Българската академия на науките.

Надяваме се съдържанието на тома да бъде полезно както за историческото съхранение и представяне на българския език от определен период (до днес), така и за различни лексиколожки и други изследвания, за справки – на българи и чужденци, на езиковеди, писатели, лексикографи и на всички, които обичат българския език.

Изданието е осъществено с финансовата подкрепа на Националния дарителски фонд „13 века България“, за което изказваме благодарност.

София, септември 2022

От авторско-редакторския колектив